

N:o 21.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag m. m.; gifven Stockholms slott den 13 januari 1906.

Under återopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag; och
- 2) lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Elof Biesèrt.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag.

Härigenom förordnas, att nedannämnda §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag skola erhålla följande ändrade lydelse:

77 §.

Tillsyn öfver bankbolag utöfvas, på sätt i denna lag sägs, dels af Konungens befallningshafvande och dels af en för hela riket gemensam bankspektion.

Ledamot af bankspektionen må ej deltaga i styrelsen af eller vara anställd vid bankinrättning, öfver hvilken bankspektionen har att utöfva tillsyn.

Närmare bestämmelser om bankspektionens organisation och verksamhet meddelas af Konungen.

78 §.

Förrän bankbolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att kungörelse i öfverensstämmelse med 71 § i lagen om aktiebolag skett angående bolagets registrering;

att å lotterna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden samt förbindelse med pant, som Konungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden; samt

att enhvar af hufvudlottägarne till förvaring hos bolaget öfverlämnat sådan handling, hvarom i 19 § förmäles.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankbolag börjar sin rörelse, så ock när bankbolag upplöses af annan anledning än konkurs; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till bankspektionen insändas.

79 §.

Bankinspektionen äge sammankalla bankstyrelse, där sådant pröfvas nödigt. Har styrelsen icke efterkommit af bankinspektionen framställd begäran om utfärdande af kallelse till extra bolagsstämma, må sådan stämma ock af bankinspektionen sammankallas.

Vid bolagsstämma eller af bankinspektionen utlyst styrelsesammanträde må å bankinspektionens vägnar närvara och i öfverläggningarna deltaga den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser därtill har befogenhet.

80 §.

Styrelsen åligge:

att när som helst hålla bolagets räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant afseende företräda bankinspektionen, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut enligt formulär, som af bankinspektionen meddelas, upprätta och till bankinspektionen insända en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande;

att jämväl i öfrigt meddela Konungens befallningshafvande, bankinspektionen och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att, så snart ske kan, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte balansräkningen äfvensom, efter verkställd revision, den däröfver afgifna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen, dels ock låta införa revisionsberättelsen i allmänna tidningarna; samt

att, där bankinspektionen finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af

grundfonden förlorats, på bankspektionens anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

81 §.

Det i 80 § öförmälda allmänna ombud åligge att minst en gång under hvarje kvartal inventera kassan vid bolagets hufvudkontor samt undersöka, om den öfversikt, bolaget jämlikt föreskriften i sagda § senast upprättat, öfverensstämmer med räkenskaperna och är i behörig ordning uppställd; åliggande det ombudet att ofördröjligen delgifva bankspektionen anmärkning, som härvid må hafva förekommit, äfvensom att i öfrigt meddela bankspektionen alla de upplysningar angående bolaget, som af bankspektionen äskas.

82 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 46 § förmäles, skall jämväl deltaga det af Konungens befallningshafvande enligt 80 § förordnade allmänna ombud.

83 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss öförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankbolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre bankspektionen därom gjort framställning.

Sker svarare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrogen.

86 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag eller af bankspektionen jämlikt 79 § eller sista punkten af

88 § meddelas, må klagan föras hos Konungen, men beslutet går ändå i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

Ändring i bankspektionens beslut sökes inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

87 §.

Upplöses bankbolag af annan anledning, än i 59 § sägs, skall bankspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

88 §.

Till bestridande af kostnaden för bankspektionens organisation och verksamhet skall bankbolag årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankinrättningar, öfver hvilka bankspektionen har att utöfva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet af bankinrättnings egna fonder vid utgången af nästföregående kalenderår, men må icke öfverstiga en hundraedels procent af detta belopp.

Bankbolag åligge jämväl att ersätta ombud, som utses enligt 80 och 87 §§. På den, som utsett nämnda ombud, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag.

Härigenom förordnas, att nedannämnda §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag skola erhålla följande ändrade lydelse:

70 §.

Tillsyn öfver bankaktiebolag utöfvas, på sätt i denna lag sägs, dels af Konungens befallningshafvande och dels af bankinspektionen.

71 §.

Förrän bankaktiebolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att kungörelse i öfverensstämmelse med 71 § i lagen om aktiebolag skett angående bolagets registrering; samt

att å aktierna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden samt förbindelse med pant, som Konungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankaktiebolag börjar sin rörelse, så ock när bankaktiebolag upplöses af annan anledning än konkurs; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till bankinspektionen insändas.

72 §.

Bankinspektionen äge sammankalla bankstyrelse, där sådant pröfvas nödigt. Har styrelsen icke efterkommit af bankinspektionen framställd begäran om utfärdande af kallelse till extra bolagsstämma, må sådan stämma ock af bankinspektionen sammankallas.

Vid bolagsstämma eller af bankinspektionen utlyst styrelsesammanträde må å bankinspektionens vägnar närvara och i öfverläggningarna deltaga den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser därtill har befogenhet.

73 §.

Styrelsen åligge:

att när som helst hålla bolagets räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för den ledamot af bankinspektionen, hvilken enligt de af Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant afseende företräda bankinspektionen, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut enligt formulär, som af bankinspektionen meddelas, upprätta och till bankinspektionen insända en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande;

att jämväl i öfrigt meddela Konungens befallningshafvande, bankinspektionen och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att, så snart ske kan, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte balansräkningen äfvensom, efter verkställd revision, den däröfver afgifna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen, dels ock låta införa sistnämnda berättelse i allmänna tidningarna; samt

att, där bankinspektionen finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på bankinspektionens anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

74 §.

Det i 73 § omförmälda allmänna ombud åligge att minst en gång under hvarje kvartal inventera kassan vid bolagets hufvudkontor samt undersöka, om den öfversikt, bolaget jämlikt föreskriften i sagda § senast upprättat, öfverensstämmer med räkenskaperna och är i behörig ordning uppställd; åliggande det ombudet att ofördröjligen delgifva bankinspektionen anmärkning, som härvid må hafva förekommit, äfvensom att i öfrigt meddela bankinspektionen alla de upplysningar angående bolaget, som af bankinspektionen äskas.

75 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 43 § förmäles, skall jämväl deltaga det af Konungens befallningshafvande enligt 73 § förordnade allmänna ombud.

76 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankaktiebolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre bankinspektionen därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrogen,

78 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag eller af bankinspektionen jämlikt 72 § eller sista punkten af 80 § meddelas, må klagan föras hos Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

Ändring i bankinspektionens beslut sökes inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

79 §.

Upplöses bankaktiebolag af annan anledning än i 56 § sägs, skall bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

80 §.

Till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet, skall bankaktiebolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankinrättningar, öfver hvilka bankinspektionen har att utöfva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet af bankinrättnings egna fonder vid utgången af nästföregående kalenderår, men må icke öfverstiga en hundraedels procent af detta belopp.

Bankaktiebolag åligge jämväl att ersätta ombud, som utses enligt 73 och 79 §§. På den, som utsett nämnda ombud, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 december 1905.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
 BIESÈRT,
 friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
 TAMM,
 SIDNER,
 HELLNER,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmälde chefen för finansdepartementet, statsrådet Biesèrt i underdånighet,

att, sedan, vid föredragning den 30 juni innevarande år af Riksdagens skrifvelse den 21 därförutgångna mars, däri Riksdagen anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om förändrad organisation af den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen samt förelägga Riksdagen de förslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning, Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga personer att inom departementet biträda

med utredning och afgifvande af förslag i det i Riksdagens förberörda skrifvelse angifna syfte, samt chefen för samma departement i anledning häraf tillkallat verkställande direktören vid Sveriges allmänna hypoteksbank Henry Theodor Frölander, kamreraren Victor Ludvig Moll och bankdirektören, vice häradshöfdingen Pehr Reinhold Rabe att jämte bankinspektören kanslirådet Robert Herman Benckert deltaga i utarbetandet af ifrågavarande förslag, bemålde kommitterade till chefen för finansdepartementet öfverlämnat:

1) förslag till ändringar i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903,

2) förslag till ändringar i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903 och

3) förslag till ändring i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903.

Efter redogörelse för innehållet i de två förstnämnda förslagen anförde föredragande departementschefen:

»Enligt föreliggande förslag skulle den befogenhet med afseende å bankkontrollen, som enligt gällande banklagar tillkommer chefen för finansdepartementet och bankinspektören, öfverflyttas å en ny, därför särskildt anordnad myndighet, benämnd bankinspektionen. Och skulle, såsom i hvardera förslaget angifves, öfver de beslut, som af samma myndighet på grund af de ifrågasatta förändrade lagstadgandena meddelas, klagan kunna föras hos Konungen. Då emellertid allenast de bankinspektionens beslut, som grundas på bestämmelserna i 79 § af lagen angående solidariska bankbolag och 72 § af lagen angående bankaktiebolag, torde blifva af den beskaffenhet, att klagan öfver desamma lämpligen kan ifrågakomma, synes i förslagen böra uttryckligen framhållas, att rätt till klagan öfver bankinspektionens beslut är medgifven i de fall, som afses i nämnda båda lagrum.»

Föredragande departementschefen uppläste därefter de i enlighet härmed jämkade lagförslagen, af den lydelse bilagorna litt. A och B vid detta protokoll utvisa, nämligen:

1) förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 och

2) förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903.

Härefter hemställde föredragande departementschefen,

dels att öfver samma lagförslag högsta domstolens yttrande skulle för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhämtas,

dels ock att förenämnda förslag till ändring i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903 skulle öfverlämnas till justitiedepartementet för den åtgärd, som kunde på sistnämnda departement ankomma.

Häruti instämde statsrådets öfriga ledamöter.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ex protocollo:
A. W. Cygnæus.

med utredning och afgifvande af förslag i det i Riksdagens förberörda skrifvelse angifna syfte, samt chefen för samma departement i anledning häraf tillkallat verkställande direktören vid Sveriges allmänna hypoteksbank Henry Theodor Frölander, kamreraren Victor Ludvig Moll och bankdirektören, vice häradshöfdingen Pehr Reinhold Rabe att jämte bankinspektören kanslirådet Robert Herman Benckert deltaga i utarbetandet af ifrågavarande förslag, bemålde kommitterade till chefen för finansdepartementet öfverlämnat:

1) förslag till ändringar i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903,

2) förslag till ändringar i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903 och

3) förslag till ändring i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903.

Efter redogörelse för innehållet i de två förstnämnda förslagen anförde föredragande departementschefen:

»Enligt föreliggande förslag skulle den befogenhet med afseende å bankkontrollen, som enligt gällande banklagar tillkommer chefen för finansdepartementet och bankinspektören, öfverflyttas å en ny, därför särskildt anordnad myndighet, benämnd bankinspektionen. Och skulle, såsom i hvartera förslaget angifves, öfver de beslut, som af samma myndighet på grund af de ifrågasatta förändrade lagstadgandena meddelas, klagan kunna föras hos Konungen. Då emellertid allenast de bankinspektionens beslut, som grundas på bestämmelserna i 79 § af lagen angående solidariska bankbolag och 72 § af lagen angående bankaktiebolag, torde blifva af den beskaffenhet, att klagan öfver desamma lämpligen kan ifrågakomma, synes i förslagen böra uttryckligen framhållas, att rätt till klagan öfver bankinspektionens beslut är medgifven i de fall, som afses i nämnda båda lagrum.»

Föredragande departementschefen uppläste därefter de i enlighet härmed jämkade lagförslagen, af den lydelse bilagorna litt. A och B vid detta protokoll utvisa, nämligen:

1) förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 och

2) förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903.

Härefter hemställde föredragande departementschefen,

dels att öfver samma lagförslag högsta domstolens yttrande skulle för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhämtas,

dels ock att förenämnda förslag till ändring i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903 skulle öfverlämnas till justitiedepartementet för den åtgärd, som kunde på sistnämnda departement ankomma.

Häruti instämde statsrådets öfriga ledamöter.

Hvad statsrådet sålunda tillstyrkt behagade Hans Maj:t Konungen gilla och bifalla.

Ex protocollo:

A. W. Cygnæus.

Bilaga A.

Förslag

till

Lag

*om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående solidariska bankbolag
den 18 september 1903.*

Häriigenom förordnas, att nedannämnda §§ i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 skola erhålla följande ändrade lydelse:

77 §.

Tillsyn öfver bankbolag utöfvas, på sätt i denna lag sägs, dels af Konungens befallningshafvande och dels af en för hela riket gemensam, inom finansdepartementet anordnad bankinspektion.

Ledamot af bankinspektionen må ej deltaga i styrelsen af eller vara anställd vid bankinrättning, öfver hvilken bankinspektionen har att utöfva tillsyn.

Närmare bestämmelser om bankinspektionens organisation och verksamhet meddelas af Konungen.

78 §.

Förrän bankbolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att kungörelse i öfverensstämmelse med 71 § i lagen om aktiebolag skett angående bolagets registrering;

att å lotterna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden samt förbindelse med pant, som Konungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden; samt

att enhvar af hufvudlottägarne till förvaring hos bolaget öfverlämnat sådan handling, hvarom i 19 § förmäles.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankbolag börjar sin rörelse, så ock när bankbolag upplöses af annan anledning än konkurs; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till bankinspektionen insändas.

79 §.

Bankinspektionen äge sammankalla bankstyrelse äfvensom extra bolagsstämma, där styrelsen icke efterkommit af bankinspektionen framställd begäran om utfärdande af kallelse till sådan stämma.

Den af Konungen förordnade bankinspektören eller den, som af bankinspektionen utses att honom företräda, må närvara vid bolagsstämma och vid af bankinspektionen utlyst styrelsesammanträde samt i öfverläggningarna deltaga.

80 §.

Styrelsen åligge:

att när som helst hålla bolagets räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för bankinspektören eller den, som af bankinspektionen för visst fall förordnas, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut enligt formulär, som af bankinspektionen meddelas, upprätta och till bankinspektionen insända en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande;

att jämväl i öfrigt meddela Konungens befallningshafvande, bankinspektionen och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att, så snart ske kan, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte balansräkningen äfvensom, efter verkställd revision, den däröfver afgifna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen, dels ock låta införa revisionsberättelsen i allmänna tidningarna; samt

att, där bankinspektionen finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på bankinspektionens anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

81 §.

Det i 80 § omförmälda allmänna ombud åligge att minst en gång under hvarje kvartal inventera kassan vid bolagets hufvudkontor samt undersöka, om den öfversikt, bolaget jämlikt föreskriften i sagda § senast upprättat, öfverensstämmer med räkenskaperna och är i behörig ordning uppställd; åliggande det ombudet att ofördröjligen delgifva bankinspektionen anmärkning, som härvid må hafva förekommit, äfvensom att i öfrigt meddela bankinspektionen alla de upplysningar angående bolaget, som af bankinspektionen äskas.

82 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 46 § förmäles, skall jämväl deltaga det af Konungens befallningshafvande enligt 80 § förordnade allmänna ombud.

83 §.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankbolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre bankinspektionen därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktroyen.

86 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag eller af bankinspektionen jämlikt 79 § meddelas, må klagan

föras hos Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

Ändring i bankinspektionens beslut sökes inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

87 §.

Upplöses bankbolag af annan anledning, än i 59 § sägs, skall bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

88 §.

Till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet skall bankbolag årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankinrättningar, öfver hvilka bankinspektionen har att utöfva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet af bankinrättnings egna fonder vid utgången af nästföregående kalenderår, men må icke öfverstiga en hundrededels procent af detta belopp.

Bankbolag åligge jämväl att ersätta ombud, som utses enligt 80 och 87 §§. På den, som utsett nämnda ombud, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

Bilaga B.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903.

Härigenom förordnas, att nedannämnda §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903 skola erhålla följande ändrade lydelse:

70 §.

Tillsyn öfver bankaktiebolag utöfvas, på sätt i denna lag sägs, dels af Konungens befallningshafvande och dels af den inom finansdepartementet anordnade bankinspektionen.

71 §.

Förrän bankaktiebolag öppnar sin rörelse, skall inför Konungens befallningshafvande styrkas:

att kungörelse i öfverensstämmelse med 71 § i lagen om aktiebolag skett angående bolagets registrering; samt

att å aktierna blifvit inbetalda minst tjugu procent af grundfonden samt förbindelse med pant, som Konungens befallningshafvande pröfvar fullgod, aflämnad för inbetalning af återstoden.

Genom kungörelse i allmänna tidningarna skall tillkännagifvas, när bankaktiebolag börjar sin rörelse, så ock när bankaktiebolag upplöses af annan anledning än konkurs; och skall underrättelse om dagen, då sådant sker, till bankinspektionen insändas.

72 §.

Bankinspektionen äge sammankalla bankstyrelse äfvensom extra bolagsstämma, där styrelsen icke efterkommit af bankinspektionen framställd begäran om utfärdande af kallelse till sådan stämma.

Den af Konungen förordnade bankinspektören eller den, som af bankinspektionen utses att honom företräda, må närvara vid bolagsstämma och vid af bankinspektionen utlyst styrelsesammanträde samt i öfverläggningarna deltaga.

73 §.

Styrelsen åligge:

att när som helst hålla bolagets räkenskaper och handlingar tillgängliga för Konungens befallningshafvande, för det allmänna ombud, som Konungens befallningshafvande förordnar, för bankinspektören eller den, som af bankinspektionen för visst fall förordnas, samt för den särskilda undersökning, Konungen kan finna för godt att låta anställa;

att genast efter hvarje månads slut enligt formulär, som af bankinspektionen meddelas, upprätta och till bankinspektionen insända en öfversikt, utvisande bolagets tillgångar och skulder, jämte uppgift om räntesatserna för bolagets in- och utlåning samt diskonto, som under den tid, öfversikten omfattar, varit hos bolaget gällande;

att jämväl i öfrigt meddela Konungens befallningshafvande, bankinspektionen och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande bolaget, som af dem äskas;

att, så snart ske kan, dels till bankinspektionen insända styrelsens förvaltningsberättelse jämte balansräkningen äfvensom, efter verkställd revision, den däröfver afgifna berättelsen tillika med annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen, dels ock låta införa sistnämnda berättelse i allmänna tidningarna; samt

att, där bankinspektionen finner anledning till antagande, att bolaget gjort sådana förluster, att reservfonden och tio procent af grundfonden förlorats, på bankinspektionens anmodan ofördröjligen låta upprätta bokslut och kalla revisorerna att granska detsamma.

74 §.

Det i 73 § omförmälda allmänna ombud åligge att minst en gång under hvarje kvartal inventera kassan vid bolagets hufvudkontor samt undersöka, om den öfversikt, bolaget jämlikt föreskriften i sagda § senast upprättat, öfverensstämmer med räkenskaperna och är i behörig ordning uppställd; åliggande det ombudet att ofördröjligen delgifva bankinspektionen anmärkning, som härvid må hafva förekommit, äfvensom att i öfrigt meddela bankinspektionen alla de upplysningar angående bolaget, som af bankinspektionen äskas.

75 §.

I den granskning af styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper, hvarom i 43 § förmäles, skall jämväl deltaga det af Konungens befallningshafvande enligt 73 § förordnade allmänna ombud.

76 §.

Har styrelse eller bolagsstämman fattat beslut, hvilket står i strid med lag eller den för bolaget fastställda ordning, må Konungens befallningshafvande kunna förbjuda verkställighet af beslutet. Konungens befallningshafvande må ock kunna förelägga styrelse att, i händelse beslut af nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, göra rättelse, där så kan ske, så ock att fullgöra hvad styrelsen enligt lag och bolagsordning åligger. Sådant föreläggande må dock icke af Konungens befallningshafvande meddelas i fråga om i lag gifna föreskrifter, hvilkas öfverträdande är med straff belagdt; och må i frågor, som angå bankaktiebolags förvaltning och bokföring, förbud eller föreläggande, hvarom nu är sagdt, icke af Konungens befallningshafvande meddelas, med mindre bankinspektionen därom gjort framställning.

Sker svårare afvikelse från denna lag eller från bolagets ordning, ankomme på Konungen att förklara bolaget hafva förverkat oktrojen.

78 §.

Öfver beslut, som af Konungens befallningshafvande på grund af denna lag eller af bankinspektionen jämlikt 72 § meddelas, må klagan

föras hos Konungen, men beslutet går ändock i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

Ändring i bankinspektionens beslut sökes inom den tid, som för öfverklagande af förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

79 §.

Upplöses bankaktiebolag af annan anledning än i 56 § sägs, skall bankinspektionen förordna ombud, som har att närvara vid likvidatorernas sammanträden, med rätt att yttra sig till protokollet samt att i öfrigt öfvervaka likvidationen.

80 §.

Till bestridande af kostnaden för bankinspektionens organisation och verksamhet, skall bankaktiebolag årligen erlægga bidrag enligt bestämmelser, som af Konungen meddelas. Detta bidrag utgår efter visst, för samtliga bankinrättningar, öfver hvilka bankinspektionen har att utöfva tillsyn, lika förhållande till sammanlagda beloppet af bankinrättnings egna fonder vid utgången af nästföregående kalenderår, men må icke öfverstiga en hundraedels procent af detta belopp.

Bankaktiebolag åligge jämväl att ersätta ombud, som utses enligt 73 och 79 §§. På den, som utsett nämnda ombud, ankomme att bestämma ersättningsbeloppet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1907.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts
Högsta domstol tisdagen den 12 december 1905.*

Andra rummet:

Närvarande:

Justitieråden HUSS,
CARLSON,
LINDBÄCK,
BOHMAN,
WESTRING,
CASSEL,
TRYGGER.

Anmälles och lästes en af chefen för justitiedepartementet, hans excellens herr statsministern den 2 innevarande december aflåten skrifvelse, hvarigenom meddelats, att sedan Kungl. Maj:t samma dag i nåder förordnat, att högsta domstolens utlåtande skulle inhämtas öfver upprättade förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903, till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903 samt till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903, Kungl. Maj:t tillika meddelat amanuensen i finansdepartementet Conrad Carleson nådigt förordnande att såsom revisionssekreterare föredraga nämnda lagförslag i högsta domstolen.

Amanuensen Carleson föredrog härefter

dels utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 2 december 1905, utvisande, att Kungl. Maj:t i nåder förordnat, att högsta domstolens yttrande skulle för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmåler, inhämtas öfver af särskilda kommitterade uppgjorda och inom finansdepartementet jämkade förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 och till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903, *dels ock* note ur protokollet öfver justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 2 december 1905, utvisande att Kungl. Maj:t förordnat, att högsta domstolens utlåtande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmåler, inhämtas öfver förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903.

Förslagen föredrogos; varande desamma bilagda detta protokoll.

Förslagen föranledde följande anmärkningar:

1:o) *förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903.*

77 §.

Högsta domstolen ansåg föreskriften, att den för hela riket gemensamma bankinspektionen skulle vara »inom finansdepartementet anordnad», böra ur förslaget utgå, enär det syntes olämpligt att genom lag binda ifrågavarande inspektion vid ett visst departement och dessutom en dylik lagbestämmelse icke stode i god öfverensstämmelse med den Konungen enligt § 6 regeringsformen tillkommande rätt att genom särskild stadga bestämma fördelningen af ärendena mellan departementen.

Justitierådet *Trygger* hemställde om det tillägg till 77 § andra stycket, att ledamot af bankinspektionen ej finge vara hufvudlottägare i solidariskt bankbolag.

79 §.

Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande:

»Enligt 79 § är viss befogenhet tillagd den af Konungen förordnade bankinspektören eller den, som af bankinspektionen utses att honom företräda. Ehuru sådant icke af lagens affattning framgår, lär kunna antagas, att med bankinspektören afses chefen för det ämbetsverk,

bankinspektionen, som enligt förevarande lagar skall hafva tillsyn öfver bankinrättningarna i riket. Det synes emellertid icke erforderligt eller lämpligt att i lagen bestämmes, hvem som har att å bankinspektionens vägnar vid särskilda tillfällen träda i förbindelse med bankerna; det är tillräckligt, om af lagen framgår, att befogenheten i fråga tillkommer den, som enligt de för bankinspektionens verksamhet gifna särskilda föreskrifter har att uti förevarande afseende representera inspektionen. Vid fastställande af instruktion för bankinspektionen finge då meddelas sådana särskilda föreskrifter. Det hemställes alltså, att stadgandet jämkas till öfverensstämmelse med nu uttalade åsikt.»

80 §.

Högsta domstolen erinrade att, därest den jämkning i lydelsen af 79 §, hvarom här ofvan hemställts, blefve vidtagen, en motsvarande jämkning borde vidtagas i 80 § första stycket.

Vidare fann *Högsta domstolen* att det föreslagna stadgandet i §:n om skyldighet för bankstyrelsen att till bankinspektionen insända, förutom den af revisorerna afgifna berättelsen, jämväl »annan handling angående bolagets förvaltning eller räkenskaper, hvilken revisorerna må hafva aflämnat till styrelsen», visserligen vore ägnadt att underlätta bankinspektionens verksamhet, men då ett dylikt stadgande kunde framkalla den missuppfattning, att revisorer hädanefter ägde lagligt stöd för sitt förfarande att utesluta verkliga anmärkningar mot bolagets förvaltning ur den för bolagsmännen afsedda revisionsberättelsen samt intaga dem i en hemlig, till styrelsen ställd skrifvelse, ansåg *Högsta domstolen* ifrågavarande stadgande böra ur §:n utgå.

86 §.

Högsta domstolen ansåg klagan hos Konungen öfver bankinspektionens beslut böra medgifvas jämväl i fråga om beloppet af den ersättning, som bankinspektionen jämlikt 88 § bestämt skola utgå till ombud, som utsetts enligt 87 §.

2:o) *förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen angående bankaktiebolag den 18 september 1903.*

Högsta domstolen framställde i afseende å 70, 72, 73 och 78 §§ enahanda anmärkningar, som emot 77, 79, 80 och 86 §§ i ofvan omnämnda förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ angående solidariska bankbolag den 18 september 1903.

3:o) *förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen angående solidariskt bankbolags, bankaktiebolags och sparbanks konkurs den 18 september 1903.*

Högsta domstolen lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet
Erik Ölander.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13
januari 1906.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
BIESÈRT,
friherre MARKS von WÜRTEMBERG,
TAMM,
SIDNER,
HELLNER,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM.
Justitieråden: HUSS,
SILVERSTOLPE.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för finansdepartementet statsrådet Biesèrt därefter:

I anledning af en vid 1905 års riksdag väckt motion angående förändrad organisation af den kontroll, som af staten utöfvas öfver bankverksamheten, anförde Riksdagen i skrifvelse den 21 mars 1905, att för vinnande af det med bankinspektionen afsedda ändamålet att tillse, det bankerna förvaltades efter sådana grunder, att allmänhetens förtroende till desamma ej rubbades, det vore nödvändigt, att bank-

inspektionen i afseende å organisation och arbetskrafter vore så ordnad, att den utöfvade kontrollen blefve fullt effektiv och utvecklades i samma mån, som bankverksamheten både till innehåll och omfattning utvidgades. Med hänsyn till det svenska bankväsendets synnerligen kraftiga utveckling under de senaste årtiondena syntes det därför uppenbart, att, då samtidigt bankinspektionen kvarstått hufvudsakligen oförändrad, det för denna måste möta allt större svårigheter att tillfredsställande fylla sitt mål. En omorganisation af bankinspektionen vore därför, såsom äfven erfarenheten syntes hafva visat, i hög grad påkallad, hvarför Riksdagen, med anslutning till motionärens förslag, anhöll, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda frågan om förändrad organisation af den utaf staten öfver bankverksamheten utöfvade kontrollen och förelägga Riksdagen de förslag, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Vid underdånig föredragning den 30 juni 1905 af Riksdagens berörda skrifvelse bemyndigade Eders Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga personer att inom departementet biträda med utredning och afgifvande af förslag i det i Riksdagens skrifvelse angifna syfte. I anledning häraf tillkallade dåvarande chefen för samma departement verkställande direktören vid Sveriges allmänna hypoteksbank H. T. Frölander, kamreraren V. L. Moll och bankdirektören, vice häradshöfdingen P. R. Rabe att, jämte bankinspektören, kanslirådet R. H. Benckert, deltaga i utarbetandet af ifrågakvarande förslag.

Efter fullgjordt uppdrag afgåfvot kommitterade den 15 november 1905 betänkande jämte förslag bland annat till ändringar i 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 86, 87 och 88 §§ af lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 samt i 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79 och 80 §§ af lagen angående bankaktiebolag af samma dag.

Sedan förslagen inom departementet blifvit öfversedda och därvid ett par smärre jämkningar vidtagits, förordnade Eders Kungl. Maj:t den 2 december 1905, att öfver de sålunda jämkade lagförslagen högsta domstolens yttrande skulle inhämtas för det ändamål, § 87 i regeringsformen omförmåler; och då detta yttrande numera till finansdepartementet inkommit, får jag ånyo i underdånighet anmäla ärendet inför Eders Kungl. Maj:t.

* På sätt kommitterade erinrat, utöfvas, enligt gällande banklagar, den centrala tillsynen öfver bankverksamhet af chefen för finansdepartementet och bankinspektören, hvilken som bekant tillika är chef för den till nämnda departement hörande bankbyrån, medan den lokala

kontrollen tillkommer Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, omedelbart eller genom därtill förordnade personer.

Enligt kommitterades mening påkallar bankverksamhetens synnerligen kraftiga utveckling i afseende å såväl rörelsens omfattning som dess beskaffenhet en omorganisation af den centrala tillsynen, eller hvad man i allmänhet plägar beteckna med uttrycket »bankspektionen». Utom det att den nuvarande personalen inom bankspektionen behöfde utvidgas, för att krafter icke måtte saknas till verkställande af erforderliga bankundersökningar, framställde sig mot bankspektionen i dess nuvarande form den anmärkningen, att bankspektören, som i verkligheten kunde anses ensam representera bankspektionen, saknade vid sin sida någon kollega såsom medbeslutande eller rådgifvande. Kommitterade ansåge det därför vara ändamålsenligt och betryggande, att den centrala tillsynen öfver bankerna anförtroddes åt en af flera personer bestående myndighet, som lämpligen kunde benämnas bankspektionen. Å denna myndighet, som skulle utöfva den centrala bankkontrollen, borde öfverflyttas all den befogenhet, som för närvarande tillkomme chefen för finansdepartementet och bankspektören.

Kommitterade hafva vidare framhållit, att det icke syntes vara obilligt och väl också vore af Riksdagen förutsatt, att, liksom försäkringsinrättningarna bekostade försäkringsinspektionen, bankerna skulle bära kostnaden för bankspektionen, som väl finge antagas lända bankerna till gagn genom ökad kredit hos allmänheten och äfven delägarne till trygghet genom kontroll å förvaltningen.

Äfven jag anser, att tiden för en omorganisation af bankspektionen är inne. Med den utveckling, bankväsendet hos oss uppnått, kan bankkontrollen, sådan den nu är ordnad, svårigen erhålla önskvärd effektivitet. I anseende till den stora mångfald af göromål, som åligger chefen för finansdepartementet i hans egenskap af departementschef, är det nämligen icke för honom möjligt att personligen ägna den uppmärksamhet åt alla hithörande frågor, som en verksam bankspektion fordrar. Följden häraf har blifvit — och något annat torde väl egentligen knappast heller vara af den nuvarande lagstiftningen åsyftadt — att bankspektionen i regel kommer att utöfvas ensamt af bankspektören. Att detta emellertid i vissa afseenden innebär en svaghet i bankspektionens organisation synas mig kommitterade med tydlighet hafva uppvisat. Och då det starka uppsving af bankrörelsen inom landet, som på senaste åren gjort sig gällande, icke visar tecken till aftagande, växa naturligtvis alltjämt svårigheterna

att under bankkontrollens nuvarande organisation fullt vinna de med densamma afsedda ändamål.

Jämte det jag sålunda anser mig kunna till fullo vitsorda behovet af en omorganisation af bankinspektionen, finner jag mig tillika kunna i hufvudsak biträda kommitterades i ämnet uppgjorda förslag, med vissa jämkningar, hvarom jag senare får tillfälle att närmare yttra mig.

Af skäl, som jag strax skall angifva, skulle bankinspektionen icke organiseras såsom ett helt och hållet fristående ämbetsverk, utan anordnas i nära anslutning till och delvis bestå af samma personal som den inom finansdepartementet befintliga bankbyrån. Då bankinspektionen dock, enligt förslaget, i sin verksamhet skulle intaga en fullt själfständig ställning, skulle emellertid en naturlig följd af den nya anordningen blifva, att alla de handlingar beträffande kontrollen, som enligt nu gällande stadganden insändas till finansdepartementet, komme att öfverlämnas direkt till bankinspektionen. Denna myndighet, hvars chef skulle benämnas bankinspektör, komme i de fall, där, såsom i 79 och 80 §§ af lagen angående solidariska bankbolag samt i 72 och 73 §§ af bankaktiebolagslagen, personlig närvaro af representant för samma myndighet förutsattes, nämligen vid bolagsstämma och bankstyrelsesammanträde äfvensom vid undersökning i bank, att företrädas af bankinspektören eller den, som inspektionen i sådant afseende förordnade.

De af kommitterade föreslagna lagändringar med afseende å den centrala tillsynen afse att vinna ej blott större effektivitet hos bankkontrollen utan äfven ett intimare samband mellan den centrala och lokala tillsynen än nu äger rum. I förstnämnda afseende må särskildt framhållas de af kommitterade i 80 § i lagen angående solidariska bankbolag och 73 § i bankaktiebolagslagen intagna bestämmelser, att styrelse skall till bankinspektionen insända, jämte revisionsberättelsen, äfven annan handling, som beträffande bankens förvaltning och räkenskaper må vara af revisorerna aflämnad.

Hvad angår den lokala kontrollen, hafva kommitterade, som ansett, att någon förändring i bestämmelserna rörande den af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande omedelbart utöfvade kontrollen för närvarande icke borde ifrågasättas, föreslagit meddelande af vissa förändrade föreskrifter med afseende å den af nämnda myndighet medelbart utöfvade tillsynen. Det af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande förordnade allmänna ombudets befattning med månadsöfversikterna jämte åtföljande kassainventering vid hvarje månads slut vore ur kontrollens synpunkt af ringa gagn. Mera ändamålsenligt vore, om det allmänna ombudets undersökningar skedde på obestämda tider och blefve något mera in-

gående. Det måste därjämte ur flera synpunkter anses särdeles lämpligt, att uppdragen att vara allmänt ombud och af Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande utsedd revisor i samma bank lämnades åt *en* person, en anordning, som redan 1901 års bankkommitté framhållit som önskvärd. I sammanhang med de i enlighet med dessa af kommitterade uttalade åsikter föreslagna förändrade bestämmelser har tillika i de uppgjorda förslagen införts stadgande därom, att anmärkning, som vid dylik undersökning må hafva förekommit, skall af ombudet omedelbart delgifvas bankinspektionen.

Hvad kommitterade sålunda föreslagit finner jag i alla afseenden ändamålsenligt.

Såsom jag redan anmärkt, böra vid den förändrade organisationen af bankinspektionen bankernas månadsöfversikter, hvilka enligt nu gällande stadganden skola insändas till finansdepartementet för deras offentliggörande genom departementets försorg, öfverlämnas direkt till bankinspektionen, hvarest de skola undergå vederbörlig granskning. Då emellertid deras offentliggörande, som utgör ett led i det officiella statistiska trycket och verkställes till allmänhetens upplysning och gagn, icke lär böra åläggas bankinspektionen utan fortfarande tillkomma finansdepartementet, håller jag i likhet med kommitterade före, att bestämmelserna rörande månadsöfversikternas offentliggörande lämpligen kunna ur de ifrågavarande lagarna utgå och i stället intagas i instruktionen för bankbyrån.

Innan jag härefter går att yttra mig öfver det af kommitterade utarbetade förslag till instruktion för bankinspektionen och finansdepartementets bankbyrå, anser jag mig böra redogöra för de ärenden, hvilka för närvarande tillhöra nämnda byrå. För sådant ändamål får jag hänvisa till innehållet i den för bankbyråchefen nu gällande instruktion. Enligt Eders Kungl. Maj:ts den 5 november 1897 meddelade beslut i fråga om fördelningen mellan de särskilda tjänstemännen å finansdepartementets bankbyrå af de till nämnda byrå hörande ärenden åligger sålunda byråchefen:

att till underdånig föredragning bereda ärenden angående dels lagstiftningen rörande banker och hypoteksinrättningar och dels fastställande af ny eller förändring af gällande bolagsordning för enskild bank, aktiebank, hypoteksförening och annan låneanstalt, äfvensom de öfriga frågor rörande bank- och andra låneinrättningar, som kunna förekomma;

att i afseende på de uppgifter och revisionsberättelser, som från ifrågavarande kreditanstalter enligt gällande föreskrifter skola till finans-

departementet insändas, tillse, att desamma behörigen inkomma och äro upprättade i ändamålsenlig ordning;

att utarbета och låta offentliggöra en öfversikt af de enskilda bankinrättningarnes ställning efter hvarje års bokslut äfvensom en sammanfattning af årliga uppgifter om allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningarne;

att föranstalta om utgifvande af ett månatligt sammandrag af de enskilda bankinrättningarnes till finansdepartementet ingifna uppgifter;

att med ledning af de uppgifter, som af de enskilda bankinrättningarne ingifvas till finansdepartementet eller från bankbyrån infordras, tillse, att gällande författningar och fastställda bolagsordningar behörigen iakttagas, samt, där så ej sker, anmäla förhållandet till chefen för finansdepartementet;

att skriftligen eller muntligen meddela vederbörande banker svar å begärda upplysningar i fråga om deras verksamhet;

att verkställa de bankundersökningar, hvarom chefen för finansdepartementet förordnar;

att hos chefen för finansdepartementet anmäla de vid bankundersökningar utrönta förhållanden, som äro af beskaffenhet att böra bringas till departementschefens kännedom;

samt att i öfrigt uti alla till bankbyrån hörande frågor lämna chefen för finansdepartementet det biträde, som af honom äskas.

Äfven efter en förändrad organisation af bankinspektionen, hvarigenom bankbyrån befrias från de göromål, som afse kontrollen å de solidariska bankbolagen och bankaktiebolagen, återstår emellertid, såsom af sist nämnda instruktion framgår, ett icke obetydligt antal ärenden att fortfarande handläggas å bankbyrån. De efter assistentens öfverflyttande till bankinspektionen kvarstående tjänstemännen å bankbyrån, byråchefen och amanuensen, kunna därför icke undvaras. Och då, såsom kommitterade framhållit, bankbyråchefens och bankinspektörens göromål hafva nära gemenskap med hvarandra och på vissa punkter sammanfalla, synes äfven mig nödigt, att nämnda befattningar fortfarande bestridas af samma person, äfvensom att amanuensen å bankbyrån ingår såsom sekreterare i bankinspektionen.

Enligt kommitterades förslag skulle bankinspektionen bestå af en bankinspektör och chef samt fyra ledamöter, af hvilka två tillika skulle vara assistenter, en sekreterare och en biträdande ledamot.

Bankinspektören och den biträdande ledamoten jämte suppleant för denne skulle tillsättas af Eders Kungl. Maj:t medelst förordnande, medan assistenterna och sekreteraren skulle förordnas af chefen för

finansdepartementet efter förslag af bankinspektionen. Bankinspektören och sekreteraren skulle vara juridiskt bildade personer, medan till assistenter skulle förordnas i bankväsendet förfarne män.

Alla ärenden af vikt skulle afgöras kollegialt af, förutom bankinspektören, biträdande ledamoten samt antingen en assistent eller sekreteraren, beroende på ärendets beskaffenhet.

Jämte det jag får framhålla, att jag mot det upprättade förslaget, i hvad detsamma afser bankbyrån, så mycket mindre funnit något att erinra, som i instruktionen för densamma blifvit, efter frånskiljande af ärenden angående bankkontrollen, intagna enahanda bestämmelser, som återfinnas i nu gällande instruktion, vill jag tillika uttala den mening, att nyss angifna likasom öfriga af kommitterade föreslagna stadganden rörande bankinspektionen synas mig i hufvudsak ändamålsenliga och lämpliga att läggas till grund för bankinspektionens blifvande organisation och verksamhet.

Samtliga ledamöterna i bankinspektionen böra naturligen tillsvidare tillsättas medelst förordnanden, enär det icke lärer kunna ifrågasättas, att bankinspektionen redan från början uppföres på ordinarie stat.

I fråga om aflöningen till de tjänstemän, hvilka samtidigt skola förvalta tjänster i bankinspektionen och å bankbyrån, hafva kommitterade beräknat 10,000 kronor till bankinspektören och byråchefen, samt 3,600 kronor till sekreteraren och amanuensen. Emot dessa aflöningsbelopp har jag icke något att erinra och anser mig vidkommande aflöningen till bankinspektören böra, i likhet med kommitterade, framhålla vikten däraf, att innehafvaren af nämnda post erhåller en så god aflöning, att densamma kan i någon mån utgöra en borgen för, att befattningen äfven i framtiden kan blifva besatt på ett fullt tillfredsställande sätt.

Ehuru, såsom af kommitterade jämväl framhållits, den uppdelning af aflöningen till bankinspektören och bankbyråchefen, som, för bestämmande af de särskilda bidragen från bankinrättningarna och statsverket, bör äga rum, måste blifva i viss mån godtycklig, anser jag dock att, med hänsyn till arbetets omfång och beskaffenhet, aflöningen till chefen för bankbyrån icke bör sättas lägre än till 4,000 kronor. 6,000 kronor skulle alltså anvisas såsom aflöning till bankinspektören i denna hans egenskap.

Om vidare, såsom lämpligt synes vara, amanuensens arfvode bibehålles vid sitt nuvarande belopp, 1,200 kronor, skulle dennes aflöning såsom sekreterare hos bankinspektionen bestämmas till 2,400 kronor.

Emot öfriga föreslagna aflöningar i bankinspektionens stat, nämligen 3,000 kronor till biträdande ledamoten och 5,000 kronor till assistent, med två ålderstillägg, nämligen 500 kronor efter fem års och ytterligare 500 kronor efter 10 års tjänstgöring, synes mig icke någon skälilig anmärkning kunna göras; och lärer, såsom kommitterade hemställt, den nuvarande assistenten, som tjänstgjort å bankbyrån allt sedan början af år 1900, vid tillämpning af den nya staten för bankinspektionen få, om han till assistent därstädes utses, räkna sig till godo sin tjänstgöring å bankbyrån.

Likaledes anser jag mig kunna biträda kommitterades förslag till uppdelning i lön och tjänstgöringspenningar af aflöningarna till bankinspektören, sekreteraren och assistent.

Beträffande öfriga i den af kommitterade upprättade staten för bankinspektionen upptagna poster, däri jämväl ingår andel i lokalhyra, vill jag nämna, det jag tänkt mig möjligheten däraf, att för bankbyrån, hvilken efter den föreslagna omorganisationen icke lämpligen kan inrymmas i den redan nu mycket trånga och otjänliga lokal inom den för Eders Kungl. Maj:ts kansli afsedda byggnad, som nu af nämnda byrå disponeras, skulle kunna i gamla riksdagshuset beredas lokal, tillräcklig att inrymma äfven bankinspektionen. Då det emellertid kan inträffa, att den af mig åsyftade lokalen i sistnämnda byggnad behöfver tagas i anspråk för annat ändamål, anser jag kostnad för beredande af lokal för bankinspektionen vid uppgörande af staten för densamma böra tagas i beräkning. I anledning häraf och då jag mot kommitterades beräkningar i öfrigt beträffande nämnda poster icke har något att erinra, finner jag mig böra föreslå, att i staten upptages 7,000 kronor till rese- och traktementsersättning samt 4,600 kronor till extra biträden, vaktbetjäning, lokalhyra, uppvärmning, belysning och andra expenser m. m.

Staten för bankinspektionen skulle alltså blifva följande:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa	
Bankinspektören	4,000	2,000	6,000	
Biträdande ledamoten	3,000	—	3,000	
Sekreteraren	1,600	800	2,400	
En assistent	3,500	1,500	5,000	} med två ålders- tillägg å 500 kronor.
En assistent	3,500	1,500	5,000	
Rese- och traktementsersättning			7,000	
Extra biträden, vaktbetjäning, lokalhyra, uppvärmning, belysning och andra expenser m. m.			4,600	
		summa	33,000	kronor.

Såsom det från finansdepartementet utgifna sammandrag af bankernas månadsrapporter för sistlidne november månad utvisar, uppgingo bankernas egna fonder den 30 i berörda månad till i rundt tal 380,000,000 kronor, och komma de, efter hvad känt är, att under detta år betydligt ökas. För täckande af de beräknade kostnaderna för bankinspektionen, eller 33,000 kronor, torde alltså det föreslagna maximibeloppet af bankernas sammanlagda bidrag, $\frac{1}{100}$ procent af fondernas sammanlagda belopp, icke på långt när behöfva anlitas.

Då en del af de kostnader för bankinspektionen, som sålunda komma att drabba bankinrättningarna, för närvarande bestridas af statsverket från anslag under sjunde hufvudtiteln, torde jag slutligen böra angifva, i hvad mån samma anslag, vid tillämpning af de föreslagna nya bestämmelserna, skulle röna inverkan.

Såsom redan angifvits, skulle aflöningen till chefen för finansdepartementets bankbyrå, hvilken aflöning för närvarande utgör 5,500 kronor och utgår från det bland ordinarie anslagen uppförda förslagsanslaget, högst 8,000 kronor, för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter, nedsättas till 4,000 kronor.

Tillika skulle det extra anslaget å 4,500 kronor till arfvode åt en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå helt ur riksstaten utgå, hvarjämte den till bankinspektören och byråassistenten nu utgående rese- och traktamentsersättning, omkring 3,000 kronor årligen, skulle statsverket besparas, en besparing, som i själfva verket torde kunna beräknas till minst dubbelt nämnda belopp. Utom det att, på sätt kommitterade föreslagit, dagtraktamentet, hvilket enligt bestämmelserna för tredje klassen i gällande resereglemente nu utgår med 10 kronor för dag, lämpligen bör höjas till 15 kronor för dag, torde nämligen under alla förhållanden en utvidgning af inspektionskrafterna och förty en ökning i ersättningsbeloppet för rese- och dagtraktamenten icke kunna undvikas.

Sedan jag sålunda redogjort för det af kommitterade afgifna betänkande jämte förslag, torde jag få öfvergå till de anmärkningar, som af högsta domstolen blifvit framställda mot de till dess granskning öfverlämnade lagförslagen.

Med afseende å den föreskrift, som enligt förslaget skulle intagas i 77 § af lagen angående solidariska bankbolag och 70 § af lagen angående bankaktiebolag, att bankinspektionen skulle vara anordnad inom finansdepartementet, erinrar högsta domstolen, att det syntes olämpligt att genom lag binda inspektionen vid ett visst departement; och då riktigheten

af denna anmärkning icke torde kunna bestridas, lärer berörda föreskrift böra ur nämnda §§ utgå.

I fråga om den befogenhet, som enligt 79 § i lagen angående solidariska bankbolag och 72 § i lagen angående bankaktiebolag blifvit tillagd den af Konungen förordnade bankinspektören eller den, som af bankinspektionen utsåges att honom företräda, har högsta domstolen vidare anmärkt, att det icke syntes erforderligt eller lämpligt att i lagen bestämdes, hvem som hade att å bankinspektionens vägnar vid särskilda tillfällen träda i förbindelse med bankerna, utan att det vore tillräckligt, om af lagen framginge, att befogenheten i fråga tillkomme den, som, enligt de för bankinspektionens verksamhet gifna särskilda föreskrifter, hade att uti förevarande afseende representera inspektionen; och lära ifrågavarande stadganden böra jämkas till öfverensstämmelse med den sålunda uttalade åsikt, som af mig delas. Motsvarande jämkning torde, såsom högsta domstolen ock påpekat, böra ske i 80 § i lagen angående solidariska bankbolag och 73 § i lagen angående bankaktiebolag.

Vid anmälan den 2 december 1905 af kommitterades förevarande förslag företogos, såsom redan angifvits, vissa jämkningar af 86 § i lagen angående solidariska bankbolag och af 78 § i lagen angående bankaktiebolag. Enligt dessa förslag skulle nämligen öfver hvarje beslut, som af bankinspektionen på grund af de ifrågasatta förändrade lagstadgandena meddelades, klagan kunna föras hos Konungen. Då emellertid allenast de bankinspektionens beslut, som grundades på bestämmelserna i 79 § af förstnämnda lag och 72 § af bankaktiebolagslagen, ansåges blifva af den beskaffenhet, att klagan öfver desamma lämpligen kunde ifrågakomma, syntes i förslagen böra uttryckligen framhållas, att rätt till klagan öfver bankinspektionens beslut vore medgifven endast i de fall, som afsåges i nämnda båda lagrum. Högsta domstolen har emellertid uttalat den mening, att klagan öfver bankinspektionens beslut borde medgifvas jämväl i fråga om beloppet af den ersättning, bankinspektionen kunde hafva bestämt skola utgå till af inspektionen förordnad ombud vid bankbolags likvidation. Då denna anmärkning synes mig äga fullt fog, torde i 86 § af lagen angående solidariska bankbolag och 78 § af bankaktiebolagslagen böra intagas bestämmelser i det af högsta domstolen angifna syfte.

Den af högsta domstolen framställda anmärkning mot de i 80 § af lagen angående solidariska bankbolag och 73 § af bankaktiebolagslagen föreslagna stadgandena om skyldighet för bankstyrelse att till bankinspektionen insända, förutom den af revisorerna afgifna berättelsen, jämväl annan, af revisorerna till styrelsen aflämnad handling angående

bolagets förvaltning eller räkenskaper, anser jag mig icke kunna biträda. Såsom af kommitterade framhållits, måste hänsyn till gällande stadganden därom, att enskildes förhållande till bankbolag ej må för allmänheten yppas, allt som oftast hindra, att vissa anmärkningar, som eljest skolat för bolagsmännen framläggas, intagas i revisionsberättelse, hvilken ju enligt samma lagrum skall införas i allmänna tidningarna. Sådana anmärkningar delgifvas därför vederbörande bankstyrelse i särskild skrifvelse. Emellertid kan det tydligen vara väl så viktigt, att bankinspektionen i tid får del af en sådan handling som af själfva revisionsberättelsen; och högsta domstolen medgifver också, att sådant vore ägnadt att underlätta bankinspektionens verksamhet. Med afseende härå och då efter mitt förmenande en föreskrift om skyldighet för bankstyrelse att till inspektionen insända dylik handling icke gärna kan, såsom högsta domstolen befarat, åberopas såsom stöd för uteslutande af anmärkningar ur den för bolagsmännen afsedda revisionsberättelsen i annat fall än då lagligt hinder möter för de anmärkta förhållandenas offentliggörande, har jag, af praktiska skäl, icke ansett lämpligt att ur förslagen utesluta det anmärkta stadgandet.

Efter anmälan tillika att en mindre redaktionell ändring vidtagits med afseende å den föreslagna lydelsen af 79 § 1 mom. i lagen angående solidariska bankbolag och 72 § 1 mom. i bankaktiebolagslagen, uppläste departementschefen i enlighet med det afgifna yttrandet affattade förslag till

1) lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående solidariska bankbolag och

2) lag om ändrad lydelse af vissa §§ i lagen den 18 september 1903 angående bankaktiebolag;

och hemställde departementschefen, att förslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, Riksdagen till antagande föreläggas.

Justitierådet Huss åberopade för sin del hvad vid ärendets behandling högsta domstolen anfört i de delar, där ej genom numera vidtagna ändringar i förslagen de af högsta domstolen framställda anmärkningar blifvit iakttagna.

Föredragande departementschefens hemställan biträdades af statsrådets öfriga ledamöter.

Med bifall till denna hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen förordna, att till Riksdagen skulle aflåtas nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Algot Wahlén.